پنجره ای رو به بسته شدن!

اصطلاح پنجره ی جمعیتی به وضعیتی اطلاق می شود که بیش از دو سوم جمعیت کشوری، در سن فعالیت اقتصادی قرار داشته باشند.

قرار گرفتن جمعیت کشوری در وضعیت پنجره جمعیتی، فرصتی طلایی برای پیشرفت همه جانبه یک کشور بویژه در حوزه اقتصادی است. چراکه نسبت جمعیت تولید کننده به جمعیت مصرف کننده، بیشتر است. در واقع جمعیت زیاد، یعنی بازوهایی برای کار و تولید و مغزهایی برای فکرکردن.

کشور ما نیز از اواسط دهه هشتاد وارد وضعیت پنجره جمعیتی شده است و به گفته کارشناسان، حدود بیست سال دیگر، این پنجره بسته خواهد شد. اگرچه هم اکنون بیش از سی درصد جمعیت کشور را جوانان تشکیلی می دهند، اما بعد از گذشت دو دهه، از هر سه ایرانی یک نفر سالمند خواهد بود.

سالمندی جمعیت نیز، عواقب متعددی دارد. ازجمله، تحمیل هزینه های سنگین نگهداری از سالمندان، کم شدن نیروی کار و به تبع آن، ضربه به رشد اقتصادی کشور، تضعیف نیروی دفاعی کشور و ....

این در حالیست که به گفته کارشناسان، امکانات و ظرفیت های کشور، قابلیت این را دارد که بیش از 150میلیون نفر جمعیت را در خود جای دهد(بیانات:1397/3/2)

بدنبال شیب تند کاهش جمعیت کشور به دلیل اعمال سیاست های تحدید نسل(1) و آثار زیانبار ادامه این سیاست ها، رهبر انقلاب مکررا در سال های اخیر، این موضوع را به همگان گوشزد کرده اند. چرا که جمعیت زیاد یک ارزش اجتماعی، سیاسی و بین المللی بوده(بیانات: 1398/5/13) و از عناصر اقتدار است(بیانات:1393/6/13)و نیروی انسانی زیاد، قهرا راقی تر است (بیانات: 1398/5/13).

رهبر انقلاب، در دیدار اخیر با دانشجویان و دانش آموزان نیز(1398/8/12)، در مورد مسئله تحدید نسل، هشدار دادند. به فاصله 15روز،ایشان مجددا با اشاره به اینکه فرصت جمعیت جوان کشور را، یکی از مزیت های بزرگ کشور است، فرمودند که برای

استفاده از این فرصت طلایی، دو اقدام باید صورت گیرد: افزایش موالید، ایجاد ثروت پایدار برای کشور(بیانات: 1398/8/28)

با وجود اینکه سابقا عملکرد مسئولان امر، مورد انتقاد رهبر معظم قرار گرفته بود(بیانات:1398/5/13)،هنوز هم با گذشت بیش از 5 سال از ابلاغ سیاست های کلی جمعیت(1393 /2/30)، حتی قانون کنترل جمعیت مصوب1372 که قانونی خلاف سیاست های جمعیتی مورد نظر رهبری است، هم چنان پابرجاست. در این مدت نه تنها هیچ قانونی در این راستا تصویب نشده، بلکه، در مجلس، موضوعاتی نظیر افزایش سن قانونی ازدواج، پیگیری شد.

رویه عمومی کشور نیز، برخلاف این سیاست ها، به پیش می رود. برای مثال اگرچه بند دو سیاست های ابلاغی جمعیت، بر ضرورت توانمندسازی زوج های جوان برای تامین هزینه های زندگی تاکید دارد، اما جهتگیری‌های اجرایی، مبتنی بر این سیاست ها نیست.

در همین راستا یکی از اشکالات قابل تأمل در مصوبه اخیر اصلاح قیمت بنزین، این است که در آن، سیاست‌های کلی جمعیتی نادیده گرفته شده است. بدین گونه که حداکثر به سه فرزند یارانه تعلق می‌گیرد. هم چنین، یارانه فرد مجرد و تنها بیشتر از افراد یک خانواده است! (2)

در کنار خلاهای قانونی و نواقص اجرایی، نباید نقش فرهنگ سازی را در این موضوع از نظر دور داشت(بیانات: 1392/8/6).طبق بند 5 سیاست های ابلاغی جمعیت، ترویج و نهادینه سازی سبک زندگی اسلامی-ایرانی، از الزاماتی است که بر دوش همگان است تا هر کس به فراخور نقش و جایگاه خود، آینده کشور را از بحران جمعیت نجات دهد.

پ. ن 1:این سیاست ها از دهه هفتاد به بعد، باید متوقف می شد؛ چرا که تا سال 1371 کشور به مقاصد تحدید نسل رسیده بود. (بیانات:1391/5/3)

پ. ن 2: مطابق مصوبه فعلی دولت، فرد مجرد، ۵۵ هزار تومان یارانه دریافت می‌کند و خانواده پنج نفره ۲۰۵ هزار تومان (یعنی هر فرد ۴۱ هزار تومان)!

سیده وحیده موسوی، پژوهشگر مطالعات زنان